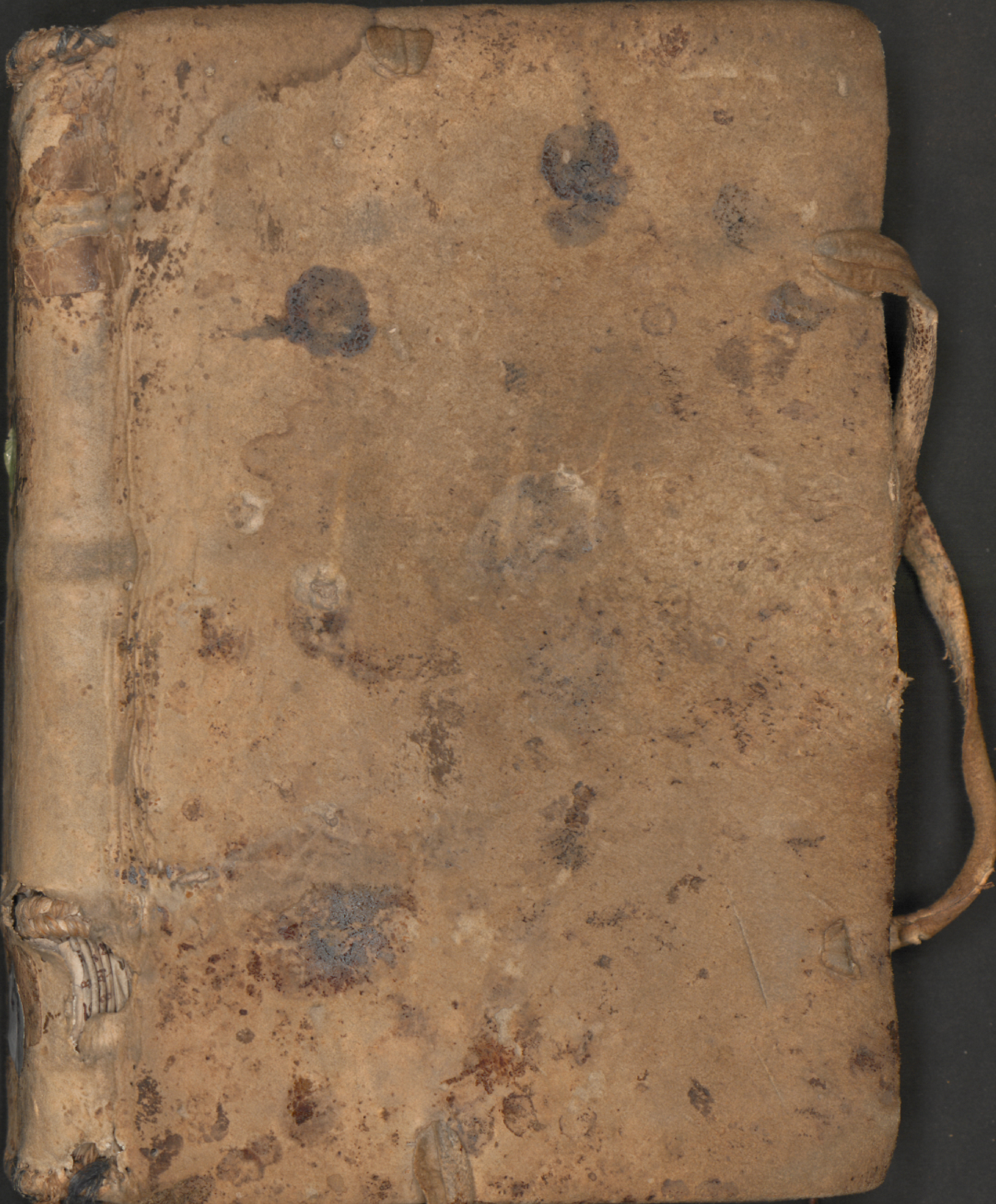
S

M[illegible]e.
Com[illegible]n-
A[illegible]der

nobilis [illegible] dives [illegible] nobil [illegible] delicati [illegible]
[illegible] qui alii [illegible] ideo magis [illegible] oratione [illegible]
qui alii [illegible] ideo mi[nus] [illegible] pauper [illegible]
[illegible] tota die [illegible]
ad [illegible] [illegible]
aliquis dives [illegible]
[illegible]
[illegible] magis cogat[ur] pauper quam dives [illegible]
[illegible] ad [illegible] pauper [illegible]
[illegible] dives magis [illegible] quam pauper [illegible]
[illegible] clerici [illegible]
[illegible] ordinis [illegible]
[illegible] considerando
[illegible]
[illegible]

[illegible] ne in [illegible]
[illegible] filii [illegible]
[illegible] de celo qui [illegible]
[illegible] inimici [illegible]
[illegible] cogitationum
[illegible] cordis [illegible]
[illegible] ad dominum [illegible]
[illegible] moventes [illegible]
[illegible] in oratione tua [illegible] cogitationes [illegible]
[illegible] ordinis [illegible]
[illegible] cogitationes [illegible]
[illegible] orationis [illegible]
[illegible] diaboli [illegible]

[illegible] homines [illegible]
[illegible] postulab[illegible]
[illegible] Alia [illegible]

[illegible] ad salutem [illegible] sola [illegible]

[illegible]

...stimat infirmo. illis blandit. salutem pollicetur.
...ut ergo confidat medici. quantitatem. doloris acutionem consequentem
...dicit. ipse enim medicus attendit etatem et etiam sit seni
...tur. cum medici et originem. medici diuturnitatem
...audi consuetudinem. personae statum. plus imperii. corpo
...s gestum. faciei habitum. deinde agnitis medici constantia
...is accidentibus infirmitati medicetur & medici quantita
...tem. dietam magis aut minus attenuat. quaedam cibos
...cat. alios mutat. egroto uero pes permittit nisi
...medica custodiat. consequenter omnia diuini eunt. Sic
sacerdos quasi spiritualis medicus. quod ad eum accedit pecca
...quasi spiritualis egrotus. primo debet illis allicere
blandimentis mulcere. ut facilius confiteri detegat mor
bum. i. peccatum. ut melius per peccati detectionem ei possit appo
nere. blandimenta illa concludat. satisfactionis uerba.
...oneat ne erubescentia. ducet suos dissimulatur ue
...m. ne enim homine ... omnia neveatur. quia non
...inium si ... laceret non apud ... confessionem &
...cipnato tenet sed per absoluto. habet enim confidens
...auctoritate multiplici. ait enim auctoritas. confitemini
...alterutrum peccata uestra. et alibi dixi confitebor
...contra me iniustitiam impietatem peccati mei. Et etiam legis
...natis precepit ut se ostenderent sacerdotibus. per quod sig
nificatur. quod ille qui laborat lepra spirituali debet
...stendere sacerdoti. per confessionem delicti. Item dicitur
...peccatum illud quod iustitiam detegitur. in die iudicii te
...gitur quod non in presenti uelatur. in futuro reuelabitur. confe
...dum ut uere nimis ... peccata. Si sacerdos
...uideat eum duci in erubescentiam. inducat eum in
...dicens nunquam hac uel illa laborauit culpa. ut uere
...quod confiteatur. quod prius dicere uerebatur. Ubi grauius
...uerat nisi coram illa cum laborauit uel furto
...rapina et sic de aliis. Sed non se confessus fuit
...tum illicite laborasse. quaerat de specie
...utrum fornicatione uel adulterio.
...incestu laborauit.
...peccato contra naturam. ... si non debet

... predicatori ... iiii. nunquam ... dicitur ex
iosum. Cum enim ... soleat esse ... occe. q.
... mentiri ... vel et delegere nec legem
let submittunt ut habundaret. delectum per legis
... quaedam esse peccata innotuerit. vel magis ho
mines ea exarserit. Lex enim subtilis ...
... si quis confiteatur se aliquam cognovisse uirginem ...
... cognouit eam uel ... similiter de aliis in
... cognito modo. detecto peccato. inquiren
dum debet tempus ut ... perpetrauit peccatum ... sit in
diebus festis. Item ut ... lectione uel ... lectio
... homine soleat mutare ad ... ut si
peccauit hora deputata orationi uel alia. quam enim peccat
... qui uacat amplexibus tempore orationi deputato. quam
alio. Similiter contractus temporis etiam alia peccata sunt
considerande. per quas aggrauantur uel minorantur culpe. Item
etiam loci considerandus. est ut si subditur peccauit in loco sacro
... in loco celebri uel in obsoleto. grauius enim ...
qui in ... peccat. quam qui in loco plano. Similiter qui
in loco celebri quam qui in obsoleto. Inquirenda est etiam
... non senex sit uel puer. grauius enim peccat senex qui
... experientiam quam puer qui nullam. considerandum
... ut si sit uir uel mulier. quod uir ... magis
... uel imbecillior ... minor uel ... consideranda
est origo peccati et causa. ut si forte ...
... concupiscentia. uel ... concupiscentiam.
quidam enim mouentur concupiscentiam. quidam mouentur ad con
cupiscentiam. ... ut decepti sunt per pecu
niam uel ... dulcedinem uel ebrietatem. quam enim peccat
... odore lucri uel dulcedine blandimenti seducitur
quam ... ebrietate decipitur. Similiter causa et origine ...
... peccati ... peccati etiam ... consideranda
est ... peccata magis durauit uel ... uel ...
quam enim ... duriuntur tanto enim grauiora. ...
etiam considerari consuetudo ... ut ... debent sic ...
... consuetudinis. peccatum in quo diu ... homo. an ...
lemosinis aliisque bonis. redimunt ... homo ...

31

Incipit liber beati augustini de conflictu viciorū
et machina virtutū· ¶ Sequitur prohemiū·

APostolica vox clamat per orbē
atq; in procinctu fidei positis ne
securitate torpeant dicens· Om-
nes qui pie volunt viuere in cri-
sto ihesu persecutionē paciuntur
Ecce quia xp̄ianitas in suis prin-
cipibus·iam religiosa·iam fide
lis est·desunt pie viuentibus in christo iesu·vin
cula·verba·flagella·carceres·aculei·cruces·et si q̄
sunt diuersorum genera tormentorū·Quomodo
ergo verum erit quod per apostolū sonuit·vt o-
mnes pie viuentes in christo ihesu persecutionē
paciantur·an forte nemo pacis tempore vult pie
viuere in christo ihesu·et ideo desunt ista·Quis
hec vel desipiens dixerit· ¶ In hac ergo aposto-
li sententia/non specialis quorundā/sed genera-
lis omniū persecutō debet intelligi·et quidē sunt
multi intra sinū sancte matris constituti/ qui pie
viuentes in christo ihesu/contumeliis afficiunt·
opprobriis derisionibusq; lacescuntur·Ista ne est
illa generalis persecutio quam apostolus omēs
pie viuentes describit pati·non facile dixerim/cū

sint quidam religiosi quibus prauorũ nemo audeat in faciem derogare. Alia ergo intelligenda est que immemor et magis noxia est/quam non malis intorquet seueritas/ sed viciorũ gignit aduersitas. Dum enĩ contra humilitatẽ superbia Contra dei timorem inanis gloria. Contra verã religionẽ simulatõ. Cõtra subiectionẽ oppugnat contemptus siue inobedientia. Dum contra fraternam cõgratulationẽ inuidia. Contra dilectionem odium. Contra libertatẽ iuste correctionis detractio. Contra pacientiã ira. Contra mansuetudinẽ proteruia Contra humilitatẽ tumor. Cõtra spirituale gaudiũ seculi tristicia. Contra virtutis exerciciũ torpor vel ignauia. Contra summã stabilitatẽ vagatio dissoluta. Contra spei fiduciam desperatio. Contra mũdi contemptũ cupiditas. Contra misericordiã obduratio Contra innocentiam fraus et furtum. Contra veritatem fallacia/atqꝫ mendaciũ. Contra ciborumparcimoniam ventris ingluuies. Contra moderatũ merorem inepta leticia. Contra discretã taciturnitatem multiloquium. Contra carnis integritatem inmũdicia/atqꝫ luxuria. Contra cordis mundiciam spiritualis fornicatio. Contra amorẽ patrie

contra amorē patrie celestis/ appetitus seculi presentis/ oppugnās semetipm immergit. quid aliud q̄ crudelis pie viuentiū psecutio aduersus cōglobatas virtutū nactant acies deseuit? O q̄ dirus q̄amarus superbie cōgressus/ que angelos de celo proiecit/ et homines paradiso minorauit. cuius exercitus atq̧ armorum conflictus vicia sunt que breuiter comprehensa tetigimus. Sed videamus quemadmodū castra celi et inferni dimicēt

Ecce multis/ imo pene omnibus melior es. verbo. scientia. diuiciis. honoribus. et cunctis q̄ carnalibus vel spiritualibus suppetunt carismatibus. cunctos ergo despice. cunctis temetipsum superiorē attende. ¶ Superbia dicit.

¶ Sed sancta humilitas respondet.

Memento qz puluis es. qz putredo et vermis es. Quiq̧ et si aliud es. nūquid tu altior es q̄ primus angelus? nūquid tu splēdidior es in terra/ q̄ lucifer in celo? qli ille de tanta sublimitate cecidit p supbiam. quō tu ad tantā celsitudinē supbiēs de imis cōscendes? qz illa (q̄diu hic viuis) conditione teneris/ qua p quendā sapientē dicit. Corpus qd̄ corrumpit aggrauat animā/ et deprimit terrena inhabitatio sensuz multa cogitantē.

que naꝫ depꝛessissimis putamus in terra supbie te-
nebris lutū inuolui. si sic potuit in celo stella que
mane oriebat᷑ lucis sue globos amittere? audi er
go potius lucē veritatis dicentē. Qui sequit᷑ me
nō ambulat in tenebris sed habebit lumen vite.
In quo aūt est sequēda alibi ꝓmonuit dicens. di-
scite a me qꝫ mitis sum et humilis corde/ et inue
nietis requiē aīabus vestris. Audi' dicentē adhuc
humilitatis magistrū. Omnis qui se exaltat hu
miliabit᷑. et qui se humiliat exaltabit᷑. Et illud.
Sup quē reqescet spūs meus/ nisi sup humileꝫ et
quietē et trementē sermones meos. Audi qd de
illo aplūs dicit/ qui te ad hec sectāda iuitat. ait ei
Qui cū in forma dei esset/ nō rapinā arbitrat⁹ ē
esse se equalē deo/ sed semetipm exinaniuit for-
mā serui accipiēs/ in similitudinē hominū factus
et habitu inuētus vt homo. hūiliauit semetipsuꝫ
factus obediens patri vsqꝫ ad mortē/ mortē autē
crucis. Si igit᷑ tanta humilitate se deprimit diui
na maiestas/ supbire quomō debet humana in-
firmitas?

Inanis gloria dicit.

EVge bone quotquot vales? ostende cūctis
bonū quod agis. vt bonus a cūctis dicaris. vt san
ctus et venerabilis ab omībus prediceris. vt dei

electus voceris. vt nemo te contemnat. nemo te despiciat. sed vniuersi debitũ honorẽ psoluant.

TIMOR domini respondet.

SI aliquid boni agas nõ p transitoriis. sed pro eternis honoribus age. Occulta q̃ agis inquantũ vales. qsi ex toto nõ vales. sit in anĩo occultãdi volũtas. et nõ erit de ostentatõe vlla te meritas. nec crimĩs erit aliqñ maĩfestare. si vis hrẽ esse latũ. Sic deniq3 duas sñias redẽptoris si bi q̃si cõtrarias videris adimplesse. qbus dicit. faciente te elemosinã nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua. s3 sit elemosina tua in abscondito.

Simulatio vere religionis dicit.

NIchil in abscondito facias. ne a cunctis incognitus detesteris. finge te foris esse qđ non appetis. Sed vera religio respondet.

IMo satage esse qđ nõ es. nam oñdere hominibus qđ nõ es. quid aliud est q̃ dãnatio? memor esto itaq3 qđ dicit in euãgelio. Ve vobis scribe et pharisei ypocrite. q mũdatis qđ fo ris est calicis et papsidis. intus aũt pleni estis rapina et omĩ inmũdicia. pharisee cece mũda prius qđ interius est calipsis et papsidis. vt fiat et id qđ est foris mũdũ. Itaq3 aliud inculcãdo repperit. ve vo

bis scribe et pharisei ypocrite. qz similes estis sepulcris dealbatis. q̄ a foris pent hoibus speciosa. intus vero plena sunt ossib9 mortuorū et oi spurcicia. Sic et vos a foris qdē petis hoibus iusti. intus aūt pleni estis ypocrisi et iniqtate. Necnō et illud qd de eis alibi scriptū legit. veniēt ad vos ī vestimētis ou ū/sitrinsecus aūt suntlupi rapaces.

Ypocrita verba sanctorū hꝫ. vitaꝫ nō hꝫ. et quos p sermonē doctrine genuerit/nō fouet exēplis/sꝫ deserit. qz quos verbo edificat vita et moribus destruit. Ipocrite simulatores dicūt. qz iusti nō esse q̄rūt/sꝫ videri tantū cupiūt. hii mala agūt et bona pfitenē. p ostētatiōꝫ qppe boī apparenē. p'actionē vero mali existūt. Oia pn̄t a simplicib9 vicia ppetrari. Simulatio vero et ipocrisis nō cōmittiē nisi a male astutis. calliditateꝫ volētibus sub spē virtutū celare. et nō verā sctitatē obicere. Scti nō solū gloriā supramodū suū oino nō appetūt/sꝫ etiā hocipsuꝫ videri refugiūt/ꝗ eē meruerūt. Ipocrite aūt malicie sueocculta tegētes/añ oculos hoim quadā inocētie sctitate se vestiūt/vt venerenē. Duplicit dānanē ypocrite/siue p occulta iniqtate siue p apta simulatiōe. ex illo ei cōdēnenē ꝗ iniq sunt. ex isto qzꝗ n̄ sūt ondūt.

Non latent semp ypocrite·nam etsi in principio sui quidã nõ pateant/prius tñ q̃ vita eorũ finiat q̃ simulate vixerint detegit· Omne eni sinceruʒ pmanet· Nam que simulata sunt/diuturna esse nõ possunt·Non eorũ despanda est salus qui adhuc aliquid terrenũ sapiunt/dũ possunt et occulte agere vnde iustificent· Hii enĩ meliores sunt ypocritis/eo q mali sunt in aperto et ĩ occulto boni·ypocrite vero ĩ occulto mali sunt·et boni se palam ostendũt·Ipocritã iustus arguere phibet ne deterior castigatus existat·dicente salo·Noli arguere derisorem/ne forte oderit te·

De contemptu siue inobedientia·

Vis tu vt peioribus obtemperes? deterioribus famulatuʒ exhibeas?te magis q̃ illos decuerat impare/qui tibi nõ pñt ingenio/vel industria coequari·Obtempera igit magis domini imperio et nõ sit tibi cura de aliquo·

Sed beata subiectio respondet·

Si domini obtpandũ est imperio·humano subdi necẽ est magistratiuo·Ipse enĩ dicit· Qui vos audit me audit·et q vos spnit me spernit· Ita(inquis)oportet/sed si talis qui imperat est/et nõ talis per quẽ imperet deus? Sed aplũs

contra· non est ptās nisi a deo·que aūt a deo sunt ordinata sunt·Itaqꝫ qui ptāti resistit/ dei ordinationi resistit· Quales debeāt eē q imperant·nō est a subditis discutiendū· Et primis quidē eclie pastoribus dn̄s ait·Scitis qz reges gentiū dn̄antur eorū· et q ptātē exercēt inter eos benefici vocanē vos aūt nō sic·sed q vult in vobis esse maior erit omniū seruus·sicut filius hoīs nō venit mistrari sed mistrare·Sed qz tales nō oēs futuros pꝫuidit·subiectorū omniū personas in discipulis assumens pmonuit dicēs· Sup cathedrā moysi sederūt scribe et pharisei/q̄ dicūt vobis seruate et facite/q̄ aūt faciūt nolite facere Imponūt enī in humeros hominū onera grauia et iportabilia/digito autē suo nolunt ea mouere·

Inuidia dicit·

IN quo illo vel illo minores? cur ergo hiis vel equalis/vel superior nō es? quanta vales que et ipsi non valent? nō ergo tibi aut superiores aut equales esse debent·

Sed congratulatio fraterni profectus respondet·

SI ceteros virtutibus antecellis·tu tutus in loco infimo! quasi in summo temetipsuꝫ conserua·Semper enī de alto peior fit ruina· Qz

si tibi(vt asseris)quidam superiores vel equales
sunt.quid te ledit?quid te nocet?caue prorsus ti
bi ne(dum aliis locum celsitudinis inuides)illu;
imiteris de quo scriptum est ¶ Inuidia dyaboli
mors intrauit in orbem terrarũ. Imitantur autẽ
illum qui sunt ex parte illius. ¶ Odium dicit
ABsit vt illum ames quem in omĩbus con.
trariũ habes.qui tibi insultat.qui tibi dero
gat.qui te cũ viciis exasperat.qui tibi peccata tua
impperat.qui te dictis/operibus atq; honoribus
semper preire festinat.nõ enĩ tibi inuideret.nũ.
q̃ se tibi ita preferret.

¶ Sed vera caritas respondet.

NVnquid quia hec que narras habẽda sunt
odio in homine. propterea non est aman-
da imago dei in homine?sicut cristus qui in cru-
ce positus inimicos dilexit.et ante crucis tormen
tum ãmonuit dicens. Diligite inimicos vestros
benefacite hiis qui oderũt vos. et orate pro per-
sequentibus et calumniantibus vos/vt sitis filii
patris vestri qui in celis est. Et sicut per salomo-
nem et apostolum dicitur. Si esurierit inimicus
tuus ciba illum.si sitit potum da illi. hec enĩ faci
ens carbones ignis congreges super caput eius.

Cui sententie idem aplūs ex ꝓprio subiunxit di cens. Noli vinci a malo/sed vince in bono malū quod est cōtra eos qui frēs odisse noscunt. sicut ꝑ iohannē dicit. Qui fratrē suū odit homicida est. Et scitis quoniā omīs homicida nō habet vitā in se manentē. Et rursus. Qui odit fratrē suū in tenebris ambulat/et in tenebris est vsqꝫ adhuc et nescit quo eat. qꝫ tenebre obcecauerūt oculos eius Ait iniquus. sufficit michi ꝙ amantes me amo. Sed dn̄s econtra Si enī diligitis eos qui vos diligūt/quā mercedē habebitis? nōne et publicani hoc faciunt? Quid tu quoqꝫ ad hec obicere vales? certe qui odit fratrē suū manet in morte. sed qui diligit/manet in deo et deus in eo. Omnē ergo amaritudinē fellis euome/et quo pacto volueris caritatis dulcedinē sume. Nichil enī suauius nichilqꝫ beatius/deus(iohannes inquit)caritas est. Et egregius ꝑdicator. Caritas dei diffusa est in cordibus vestris ꝑ spiritū sanctū qui datus est vobis. Vnde nec imerito delictorꝫ facinora tegere dicitur. vniuersa delicta operit caritas.

¶ Detractio dicit.

Quis posset sustinere. quis silentio tegeret quāta ille praua cōmittit/nisi ille qui con

sentit.
¶ Sed libertas iuste correctionis re
Hec tacenda sunt mala pro- ¶ spondet-
ximi / sed caritate fraterna in faciem redar
guenda. nõ autẽ occulte detrahenda. Quod si obici-
tur. Idcirco fratrẽ meũ coram oculis suis nolo in
crepare / ne exasperatus / non correctõne proficiat
sed magis ex correctione scandalũ sumat. Occur-
rat scriptura diuina / que versa vice hoc magis scan
dalum denũtiat esse dicens. Sedens aduersus fra-
trem tuũ detrahebas. et aduersus filium matris
tue ponebas scandalũ. Magis ei scandalũ sumit
qui te detrahentẽ intelligit / quam qui corripientẽ su-
stinet. Et quia nõnunquam errata deliquentiũ ad tẽ-
pus silentio tegenda sunt vt aptiori tempore corrigã
tur. Propterea subiungitur. hec fecisti et tacui. Ne
autẽ ex hoc discreto silentio detractores sibi ap-
plauderent / qui dũ semper derogare malunt / vnquam
in increpationẽ prosiliunt. apte subinfertur. Existi
masti inique quod ero tui similis. ac si diceret. Ini-
quum est cogitare. vt inde detractoris similis ap
paream. vnde ad tempus reticens / nec derogans. lo
cum apte correptionis expecto. vnde et protinus
subditur. Arguam te et statuam contra faciẽ tuã.
Ac si diceret. non in occulto / vt est tua cõsuetudo

ſed in aperto vt eſt mea ſollicitudo/aptū corrigē
dı tpus expectās peccatorē arguā/et eius delicta
cōtra faciē illius ſtatuā. At iniquus. nō odio ſed
amo quē ita in abſcōditis rephendo. Imo magis
odis et nō diligis. ſibi detrahis et nō corripis. q̄
ſit aūt deteſtanda pximi obtrectatio. pleriſq; ī lo
cis eloquia diuina teſtant̄. Vnde eſt illud. qui de
trahit fratri/detrahit et legi. Et illud. Qui detra
hit fratri eradicabit̄. Necnō et illud apli pauli.
Vech qui detrahit pximo. illud vech poſituȝ eſt
ibı pro anathemate. ¶ IRA dicit.

QVe erga te arguūtur eq̄nimiter ferri ñ pñt
imo hec patiēter tolerare peccatū eſt. qz et
ſi eis cū magna exaſpitate nō reſiſtat̄/cōtraria de
inceps ſine menſura cumulabūt.

¶ SED ſancta patientia reſpondet.

SI paſſio redēptoris noſtri ad mentē redu-
citur. nichil tam durū. nichil tam aſperum
homo patit̄. xpus eni vt ait aplūs pe. paſſus ē p
nobis/vobis relinquēs exemplū vt ſequami ve-
ſtigia eius. Ipſe aūt dicit. ſi patrēfamilias beelȥe-
bub vocauerūt. quātomagis domeſticos eius? ſi
me pſecuti ſunt. et vos pſequent̄. Sed quātaſunt
in cōpatiōe illius que patimur? ille aūt obpbria

derisiões·cõtumelias·alapas·sputa·flagella·spineam coronã·clauos·crucẽqꝫ sustinuit·Et nos miseri ad nostrã cõfusionẽ vno sermõe fatigamur·vnoqꝫ verbo deicimur·Et quid agimus de eo qđ dicit̃·Si nõ cõpatimur nõ cõregnabimus·Quapropter reprimẽdi sunt ire stimuli/et eius metuẽda dãnatio·Vñ scriptũ legimus·Qui irascit̃ fratri suo/reus erit iudicio·q autẽ dixerit fratri suo racha/reus erit concilio·qui autẽ dixerit fatue/reus erit gehẽne ignis·Veruntñ remediũ inuenit̃ ex eo qđ subdit̃·Si offers munus tuũ ad altare et ibi recordatus fueris ꝙ frater tuus hꝫ aliquid aduersum te·relinque ibi munus tuũ ante altare et vade prius recõciliari frĩ tuo·et tũc veniẽs offeres munus tuũ·Ac si diceret̃·nõ tacitã precẽ in corde impacatus effundas/nisi prius offensũ pximũ satisfaciendo ad leuitatis mansuetudinẽ pducas·Munus ei nostrũ orõ nostra·altare nostrũ ẽ cor·Ille vero qui hec facere/quotiẽs inter duos ira sine causa fuerit excitata studuerit·pmissam dampnationẽ nequaq̃ incurret·Sed sunt multi qui petenti sibi veniã/delicta nõ remittũt·cõtra quos illa dñi sñia venit/qua dicit̃·Si non remiseritis hoĩbus pctã eorũ·nec pater vester celestis remit

tet vobis pctā vestra. Plura sunt inquis q̄ cōmit
tit. et in me sepius offendit. Ad hec nō ego sʒ do-
minus rn̄det. nam et petrus cū ad eū diceret. quo
tiens peccabit in me frater meus dimittā ei. vsq̄
septies? Et ille ad eū. nō dico tibi inquit vsq̄ sep
cies sed vsq̄ septuagesies septies. Quāmulti aūt
sunt qui suas iiurias tarde relaxāt. dei vero cici-
us indulgēt. fitq̄ nōnnū̄q vt occasiōe dn̄i iiurias
vindicādi/vindicēt irā. Quid quoq̄ de illis dicē
dū est. qui furore concitati/vsq̄ ad verba p̄cedūt
maledictōis? nisi hoc qd̄ dicit aplūs? neq̄ male-
dicti regnū dei possidebūt. Iacob9 de talibus ait
Linguā n̄llus hominū domare p̄t. inquietū ma
lū plena veneno mortifero. in ipsa bn̄dicim9 de
um et patrē. et in ipsa maledicimus homīes/qui
ad similitudinē dei facti sunt. ex ore p̄cedit ma-
ledictio et bn̄dictio. Non oportet fratres mei hec
ita fieri. nūqd fons de eodē foramīe manat dul-
cem et amarā aquā? hac de causa etiā alibi dicitur
Mors et vita in manibus lingue. ¶ Proter.
NVnquid stultis. nūquid insen ¶ Quia dicit
satis hoībus/ac si brutis aīalibus leuia ver
ba et nō magis aspera vt tales decet/dum delin
quūt obicienda sunt. ¶ Sed māsuetudo rn̄det

Non tua in hiis psuasio sed apli sequēda est
pceptio. qui de hac snia dilectū apostolū ā-
monet dicens. Seniorē ne increpaueris/sed obse-
cra vt patrē. iuuenes vt fratres. anos vt matres.
iuuenculas vt sorores/in omī castitate. Et rursuз
Seruū inquit dñi nō oportet litigare/sed māsue
tū esse ad oēs. doctorē. pacientē cū modestia corri
pientē eos qui resistunt. Rursumqȝ. Argue obse-
cra. increpa. cū omī pacientia et doctrina. Q₂ vi-
delicet malis pteruis/deterius adhuc subditos/
q̄ prelatos nocet. sepius enī cōuenit vt leuiter ac
cū caritatis dulcedine platā correptionē spnāt et
econtra humilitatis verba/despectōnis emittant
iacula. Vnde scriptū est. Qui arguit derisorē ipse
sibi iniuriā facit. quo contra de illo qui per incre
pationē pficit dicit. Argue sapientē et amabit te.

Testem habes deū celi. tibi nō sit cure quid de te suspicent̄ homines in terris. Tumor dicit.

Humilitas respondet.

Non est danda detrahēdi occasio. nō susurā-
di suspicio. sed si qua sunt q̄ corrigant̄ ma-
nifestanda. aut certe si desunt. humili ptectione
neganda. quia aplūs monet nullā occasionē dare
diabolo maledicti grā. qđ et in illis detestandū ē

qui xpiana fide censent· et in idolis ad comeden-
dū recumbebāt· et quanq̄ ipsi idolis pro nichilo
ducētes īmolata quasi inoxia sumerēt/ infirmas
tū fratrū cōsciencias per hoc peccatū ad nephan-
dos idolorū rittus trahebāt· ¶ Tristicia dicit·

Quid hunc vnde gaudeas? O tanta mala a
pximis portas· ppende cū quo merore oēs
intuendi sunt/ qui in tanto amaritudinis felle cō
tra te vertunt· ¶ Sed spūale gaudiū rndet·

Geminā esse tristiciā noui. imo duas esse tri
sticias pcognoui· vnā scʒ que salutē/ alterā
vero que pniciem opatur· vnā que ad penitentiā
trahit/ alterā que ad desperationē pducit· tu qui-
dem vnā ex illis esse cognoscis/ sed oīno q̄ mortē
opat· Non est igit in hiis cōtristandū que suades
sed cōtra magis gaudendū in hiis q̄ necdū intel-
ligis. qz et dator gaudii phennis dicit· Cū psecuti
vos fuerint hoīnes in vna ciuitate· et dixerint oē
malū aduersum vos/ menciētes propter nomen
meū. gaudete in illa die et exultate· ecce enī mer
ces vestra multa est in celo· Memento quia nrē
religionis actores apli/ scʒ ibant gaudētes a con-
spectu cocilii. quoniā digni habiti sunt pro noīne
ihesu cōtumeliā pati· nullus ergo merorꝭ locus

esse debet. vbi tanta leticia succidit.

¶ Torpor vel ignauia dicit.

SI lectioni cōtinuato studio sistis/oculoruȝ caliginē incurris. si indesinenter lacrimas fundis. ipsos etiā oculos amittis. si p̄telatis vigiliis psalmorū sensum p̄soluis/insaniā capitis acqris. si quotidiano te labore conficis/ad opus spirituale qn̄ consurgis? ¶ Virtutis exerciciū rn̄det

QVid tibi ad hec p̄ferenda. tam longa temporū spacia p̄ponis? nūquid scis si viuas? Imo etiā si vel vnam horā in vita hac facias. an forte mente excidit qđ saluator in euāgelio dicit. Vigilate qȝ nescitis neqȝ diē neqȝ horā. Quap̄pt discute corpis inerciā. spqȝ memento quia regnū celorū nō tepidi. nō molles. nō desides. sed violēti/vimqȝ facientes dirripiunt.

¶ Dissoluta vagatio dicit.

SI deū esse vbiqȝ credis. cur vnde singulariter locū quo tanta mala p̄petranī custodis et nō potius ad alia transis?

¶ Stabilitas firma respondet.

SI ita est vt asseris. et vbiqȝ deuȝ esse fateris. ergo nec iste locus deserendus est/quē fugere appetis. qȝ in ipso deus est. An inquis me

liorē inuenio/meliorē ingro. Sed rn̄de? nunquid meliorē aut etiā talē inuenis/ qualē diabolū/vel hominē perdidisse cognoscis? Memor esto itaqȝ quia primus angelus de celo ruit. et primus homo de padiso expulsus! ad erumnā huius seculi puenit. Attende qz loth pbatus exercitio malorū inter sodomitas sanctus fuit in monte vero securitate torpens ebriatus cū filiabus peccauit. qđ videlicet vagatōis studiū adhuc tibi alterā spē reddit! dū quosdā et in vno spiritu pseuerātes. a spūalibus retrahēs/vel terrenis negociis implicare! vel rebus vilissimis occupare. cōtra dictū apostoli. qui ait. Nemo militans deo *implicat se negociis secularibus vt ei placeat cui se probauit.* Et rursum sine intermissione orate. in omibus gratias agite.

¶ Desperatio dicit.

Q Ve et quāta cōmisisti? q̄ plurima crimina q̄ inumerosa delicta. et pene in melius nec dū vitam mutasti/necdū cōuersatiōnē in melius correxisti. ecce enī (vt cernis) mala semp cōsuetudine obligatus teneris. exurgere conaris! sed peccatorū oneribus pregrauatus relaberis. Quid igitur ergo agendū est. quoniā de p̄teritis certa imminet damnatio. de p̄sentibus nulla emendatō

succurrit/ nisi vt non ammittant rerū temporalium voluptates. dnm consequi nequeunt futuri seculi oblectationes.

¶ Sed spei fiducia respondet.

SI de criminibus agitur. ecce dauid ad vlterio simul et homicidio reus. de iferni faucibus dñi mia describit liberatus. Ecce manasses omniū peccatorū nefandissimus / impurissimus ac sordidissimus/ illecebrosissimus/ atq̧ sceleratissimus. per penitentiā de morte rediit ad vitam Ecce maria magdalena innumeris fornicationū sordibus inquinata/ ad fontem pietatis anxia currens/ dominiq̧ vestigia lacrimis rigans. capillis detergēs. deosculans quoq̧ et lambens. et vnguēto vngens/ meruit ablui. Ecce petrus negationis sue vinculis astrictus/ amarissimis lacrimis infidelitatis nodos resoluit. Ecce seditione vel seductione simul et effusione fratrum sanguinis latro obnoxius vnius hore momento/ vnaq̧ confessionis voce/ ad paradisum de cruce transiit. Ecce saulus ecclesiam dei persequens/ multos pro cristi nomine perimens. et (vt ita dixerim) nostro cruore totū se inficiens/ apostolus factus/ in vas electionis est commutatus. Vbi tot tantaq̧ exē-

pla/ nullatenus dent locum desperationis mala colloquia· cum etiam scriptum sit· In quacumq̧ die peccator conuersus fuerit et ingemuerit/ saluus erit· Et rursum· Nolo mortem peccatoris et impii/ dicit dominus· De conuersione vero mala in melius nequaquã mutata· quid aliud respõdeamus/ nisi vt quod heri quisquã non egit/ agat vel hodie/ dum adhuc viuere licet· non differat de die in diem/ dum nescit si vel vnam habeat correctionis diem· semperq̧ pro viribus desuper acceptis praue cõsuetudini resistens/ dicat mane et vespere· et nũc cepi· Hec mutatio dextre excelsi·

¶ Auaricia dicit·

Valde sine culpa es q̧ quedam habenda cõcupiscis· quia non multiplicari appetis sed egere pertimescis et quod alius male retinet ipe melius expendis·

¶ Sed mundi contemptio respondet·

Ista nec apud hoĩes seculares sine piculo/ vel offensiõe pcurant· qz quãtomagis qsq̧ hrẽ cepit· tãto ãplius hrẽ cõcupiscit· fitq̧ vt modũ in cõcupiscẽdo ñ hẽat· dũ ĩnumeris seculi curis deseruire festinat· vt enĩ ait scriptura· auarus nõ implebiẽ pecunia· que nimirũ q̃ sit detestãda in

dicat paulus dicēs. Et auaricia q̄ est idolorū seruitus/quanq̄ sit noxia. Idem exponit dicēs. qui volunt diuites fieri/incidūt in temptationē et in laqueū diaboli/et desideria multa et nociua/q̄ mergūt hominē in interitū et pditionē. q̄ sit detestāda/quidā sapiēs denūtiat dicēs. Auro et auaro nichil est scelestius. auarus eī aurū dn̄i habet. q̄ sit noxia iacobus aperuit dicēs. agite nūc diuites et plorate vlulātes in miseriis q̄ aduenerūt vobis/ diuicie vr̄e putrefacte sunt. vestimēta vr̄a a tineis comesta sunt. aurū et argentū vestrū eruginauit. et erugo eorū in testimoniū vobis erit/et mā ducabit carnes vr̄as sicut ignis. Sed nec redēptor vester voluit pterire cupiditatis maluʒ q̄ noxiuʒ sit. ait eī. Difficile qui pecunias hn̄t regnū celorū intrabūt. Et rursuʒ. Facilius est camelū p foramē acus trāsire/q̄ diuitē regnū celorūītrare. Si igitr̄ secularibus ita est piculosa cupiditatis industria quāto magis illis piculosior q hitu et cōuersatōe iam seculares esse desierūt. qui totū q viuūt dn̄o esse deuouerūt. ad quos spāliter transeunt redēptoris verba quibus destrui possit morbus auaricie. Nolite inquit solliciti esse dicētes quid manducabimus/aut quid bibemus/aut quo opiemur

hec enī omīa gentes inqrūt. Querite aūt primū regnū dei et iusticiā eius/et hec oīa adicient vobis. O q̄ bona/q̄ secura/o q̄ amplectēda est sentētia que dicit. Nullus in hac vita securus vt est ille qui nichil p̄ter xp̄m appetens possidere. cūcta q̄ sunt necīa sub hac sponsiōe pbat̄ hr̄e. sicut paulo ditissimus paup dicebat. tanq̄ nichil hn̄tes et oīa possidētes. oīa vtiq̧ nō supflua/sed necessaria tā tū. ipso cōfirmāte ac dicente. hn̄tes tantū victū et vestitū hiis cōtenti simus. Dicitis forte. ideo qa a sc̄tis religiosisq̧ viris plura hn̄da sunt/vt melius ab ipsis q̄ a poplāribus erogent̄ xp̄i pauperibus. et ego cōsentio. sed p̄latis/nō autē subditis quos maxime mulieris loth exemplū designat. que dum post tergū a sodomis exiens respexit in statuam salis conuersa/spiritū efflauit. vnde christus tale quid precauendū denuntiat dicens. Nemo mittens manū suam ad aratrum et respiciens retro aptus est regno dei. Hinc petrus ait. Melius erat eis viam iusticie non cognoscere/q̄ post cognitionē retro cōuerti a deo quod traditū est illis sanctū mandatū. Contingit autē illis illud veri puerbii. Canis reuersus ad vomitū suū et sus lota inuolutabit luti Qui nimirū auaricie

morbus nunq̄ melius cōpescit̄ nisi cū dies mor·
tis sine obliuione meditat̄/cū q̄lis post modicū i
sepulcro fusus sit hō cōsiderat̄·hoc certe fixū ma
nebat in illius memoria/q dicebat·Hō putredo
et filius homīs vermis·hoc ab illius meōria n̄ re
cedebat/q dicebat·In oībus opibus tuis meōra-
re nouissima tua/et ineťnū n̄ peccabis· Quid tūc
rogo·qd tūc diuicie reseruate ꝑderūt·audi qd·nu
dus egressus su3 de vtero mrīs mee·nudus reuer
tar illuc·Audi qd·Nil in hūc mundū intulimus
sed nec auferre qd possimus· ¶ Cordis obdu·

SI ea q̄ possides egētibus tribue ¶ratio di·
ris·vn̄ subiectos absq̧ penuria nutris?

¶ Misericordia dicit·

SI amplū apostoli modū in parte hactenue
ris/vtrūq̧ ꝑficere valebis·hic ei idē ipe ad
corinth·di· si volūtas ꝓmpta est scd̄m id qđ ha·
bet accepta ē·nō scd̄m id qđ nō h3· nō eni vt aliis
sit remissio vobis aūt tribulatio· sed ex eq̄litate
in p̄nti tpe vrā abundātia illorū inopiā suppleat
vt illorū abundātia vrē inopie sit supplementū
vt fiat eq̄litas sicut scriptū est·Qui multū n̄ abū
dauit et qui modicū nō miorauit·Hinc qdā tho·
bias iustus ꝓlem dilectā āmonet dicēs· Si multū

tibi fuerit abūdant tribue· si autē exiguū/et hoc ipm libēter impțiri stude. Hinc quoqȝ incarnata veritas di. Verū qđ supest date elemosinā· dicit dñs· et oīa mūda sunt vobis. Audi obdurata ꝑcordia. Iudiciū sine mīa ei q nō fecerit mīaȝ· quo cōtra dñs p pphetā āmonet di. Frange esurienti panē tuū· et egenos vagosqȝ induc in domū tuaȝ· cū videris nudū opi eū et carnē tuā nedespexeris. Memēto qd diuiti purpurato cōtigerit/q ñ ideo dānatus ē qz aliena tulerit/sed qz egenti pauperi sua mīma mīme tribuerit· et in inferno positus ad mīma petēda puenit/qui hic parua negauit· Quid etiā ad sinistrā positis iudex futus dicturus sit? Ite inqt in ignē eternū q ꝑpatus est diabolo et āgelis eius· esuriui et nō dedistis michi māducare· sitiui et ñ dedistis michi bibere· zc q ibi terribilit numeranī. Quanq furtū et fraus diuersos habeant modos locutōis· vñ tñ dicūt.

SI aliena nō tollis· ex pprio di ¶ Furtū diues vel sufficiēs esse ñ vales· ¶ Fraus di.

SI cūcta q tibi seruāda ꝑlatus cōmisit illabata cōserues· et ne modicū qd reseruādū existimas· vñ ppriis vtilitatibus cōsulis et cōmilitonibꝫ places? ¶ Sȝ vera īnocētia ad vtrūqȝ rñ.

Melius eſt pauperē et ſufficientē eſſe/ nulliqꝫ ex dato placere ꝙ aliquem furto ledere vel fraude· Qui enī aliena quolꝫ modo iniuſte preri puerit· ipſe ſibi celeſtis regni aditū claudit· Vnde egregius p̄dicator quoſdā redarguit dicens· Om nino delictū eſt in vobis ꝙ iudicia violēta habe-tis inter vos· q̄re ergo nō magis fraudē patimi? ſed vos iniuriā facitis et fraudatis· et hoc fratri bus· An neſcitis qꝫ iniqui regnū dei non poſſide-būt? atqꝫ inter cetera ſubiūgit· Neqꝫ fures/ neqꝫ ra paces regnū dei poſſidebūt ❡ Fallacia atqꝫ men daciū et ipſa vnde dicūt· quia vnde ſunt· fallacia aūt in ingenio/ mendaciū vero in ſimplici verbo

Ex multis vnde ꝓferamus/ cū in nō dando aliquē illudere querit ❡ Fallacia dicit·

ſic ꝑ ingeniū fallaciť dicit· Nūqd in petendo mo ras ānectis? nō habeo qd tibi tribuere poſſim· ce lans vtiqꝫ qđ habet in corde/ vel qđ ſibi cōſeruet/ vel ꝙ aliis/ ſi voluntas ineſt tribuat·

❡ Mendacium dicit·

OMnino qđ poſtulas nō habeo· ſed nō arti-ficioſo īgenio (ſicut fallacia) ſꝫ ſimplici ne-gationis verbo· fruſtrans poſcentem·

❡ Sed veritas ad vtrunqꝫ reſpondet·

NEc artificioso ingenio· nec simplici verbo de
cipere quenq̃ oportet· quia quocũq; modo
mentiat̃ quis· os tñ qd̃ mentit̃ occidit aniã;· et oĩ
bus mẽdacibus pars illorũ erit in stanno ignisar
dentis et sulphuris· ¶ Ventris ingluuies dicit·
AD esum deus oĩa condidit· et qui satura
ri cibo respuit/quid aliud q̃ innueri conces
so cõtradicit? ¶ Sed ciborũ parcimonia rñdet·
VNde horũ que dicis est verũ· ne enĩ homo
fame moreret̃! oĩa deus ad esum mũda
creauit/sed ne comedendi mensurã excederet· ab
stinentiã impauit/atq; inter oĩa sua mala saturi
tate maxime panis sodoma periit· dño attestãte
qui ad iherusalẽ per pphetã loquit̃ dicens· Hec ẽ
iniquitas sororis tue sodome· saturitas paniset a
bundãtia aque· Quapter sicut eger ad medici
nã/sic ad sumendas dapes debet quisq; accedere·
nequaq̃ sc; voluptatẽ in illis appetens/sed neces
sitati succurrens· Hinc incarnata veritas p euan
geliũ dicit· Attẽdite ne grauent̃ corda vrã in cra
pula et ebrietate· Qz cõtra de insaciabili iudeo
rũ voracitate aplũs ait· Multi enĩ ambulãt quos
sepe dicebã vobis· nũc autẽ et flens dico· inimico
crucis xpi/quorũ deus venter est· et gloria impu·

dendis eorū qui terrena sapiunt. Et rursum. Esca ventri et venter escis. deus autē hūc et hanc destruet. Ille autē hoc viciū plene superat/qui in sumendis dapibus nō solū parcimoniā tenet/vt scʒ refectioni semp esuries imperet. verunetiā accuratiores et suauiores epulas. excepta corpis infirmitate. et hospiciū contemnit.

¶ Inepta leticia dicit.

Vv Squid gaudiū ani intus abscondis? egredere in publicū. dic aliquid foris vnde tu vel pximi rideant. fac eos letos tua leticia.

¶ Sed moderatus meror respondet.

Unde tibi tanta leticia? nūquid iam diabolum vicisti? nūquid iam penas inferni euasisti? nunquid iam de exilio ad patriam venisti? nūquid iam de tua elatione securitatē accepisti? An forte in obliuionē venit qđ deus dixit? Mūdus gaudebit vos vero cōtristabimi/sed tristicia vestra mutetur in gaudiuʒ. An forte a memoria excidit qđ idem alibi dicit? Ve vobis qui nūc ridetis quia plorabitis et flebitis. Quodqꝫ per salomonē dicit. risus dolore miscebit/et extrema gaudii luctus occupat. Item per euangeliū. Beati qui lugent quoniā ipsi cōsolabunt? Rursumqꝫ per sa

lomonē. Nescit homo vtrū amore vel odio dignus sit. sed oīa in futurū reseruant̄ incerta. Conprime ergo inanem leticiā. qz necdū euasisti penalem erumnā. Nonne apud omēs hoīes insanus iudicat̄ is qui carceralibus tenebris reclusus gaudere conatur? ¶ Multiloquiū dicit.

NOn ille tenebit̄ reus/ q plura quidē sed bona loquit̄. sed ille qui saltē rara affatur. sed mala cum probant̄. ¶ Sed vera taciīnitas rn̄det

VErum est qd̄ dicis/ sed dū multa vident̄ pferri. sepe cōtingit vt a bonis locutionibus inchoans/ ad aliquid prauū diriuat̄. Hoc ipm sacra scriptura pnūtians di. Quia in multilogo nō deerit peccatū. at forte inter īnumera verba declinant̄ crimīosa. Sed nūquid poterūt declinari inutilia atq octiosa? de quibus rō in futurū erit reddenda. Tenendus est ergo modus in loquēdo et ab ipsis nōnunq̄ vtilibus verbis est parcendū sicut beatus psalmista legit̄ fecisse. dicit ei. Humiliatus sum et silui a bonis. ¶ Inuidia dicit.

NOn grande est facinus sine cōcubitu maris et femīe. vel pprijs vel alienis inqnari manibus. ¶ Integritas carnis respondet.

NOn sic aplūs ait. Quid ergo ait aplūs pau.

lus? neq; inmūdi inquit/neq; adulteri/neq; libidinarii regnū dei possidebūt. ¶ Luxuria dicit.

Cur te in voluptate tua mō ñ delectas? cur qd te sequat ignoras? acceptū tpus in desideriis pdere nō debes. qz q̄ citius ptrāseat nescis Si eni deus hominē misceri in voluptate coitꝰ nollet/in ipso hūani generis exordio masculū et feminā nō fecisset. ¶ Sed castitas illibata rn.

Nolo ignorare te fingas/quid post hac vitā sine fine recipias. si eni pie et caste vixeris sine fine gaudebis. si vero impius et luxuriosus eris/eternis incendiis subiacebis. Inde ei magis castus viuere debes/vnde q̄cicius tpus acceptū ptranseat/ignorare te dicis. Qꝫ q; in exordio generis humani ad hec masculū et feminā deū creasse pfiteris vt mutuis se āplexibus miscere deberent. oīno verissime dicis. sed qz nubendi licētia quibusdā tribuit. hoc est qui virginitatē/vel castimoniā vidualē pfessi sunt. quibusdā aūt non tribuit./sed interdicit. idest qui virgines vel continentes esse deo vouerūt. Fornicacio vero qz nulli impune cōcedit/nō attendis? An nō contemnēdū putas qđ aplūs ait lubricis? Fugite fornicatōnem fratres. qđcunq; eni peccatū fecerit homo ex-

tra corpus est· qui aūt fornicat̃/in corpus suū pec
cat· Q3 si puipendendū existimas aut ꝙ postea ĩ
sempiternū deplores et gemas· Neq3 enī inquit
foricarii/ neq3 adulteri/neq3 corruptores/neq3 ma
sculorū cōcubitores/neq3 molles regnū dei possi-
debūt. O q̃ parua est cōcubitus hora/qua pdit̃ vi-
ta futura? quod rogo emolumentū affert corpo-
ri? quod vero tribuit lucrū/qđ tam cito pducit a-
nimā ad tartarū· ¶ Spūalis fornicatio dicit·

NVnquid aliquid damnandū agit is qui in
corde libidini cōsentit.et ad opus cōcupite
libidinis nō ptransiit? ¶ Mundicia cordis di·

OMnino delinquit/q anime castimoniā nō
custodit. vnde et auctor mūdicie in euange·
lio ait. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendū eā/
iam mechatus est eam in corde suo·qđ cōtra per
beatū iob dicit̃. Pepigi fedus cu3 oculis meis/vt
nec cogitarē quidē de virgine·quā ei partē habe·
ret in me deus de supnis/et hereditatē omnipo-
tens de excelsis? nisi enī actori nrō cogitacio pra
ui consensus displiceret/nunq̃ per ysaiam pphe
tam diceret· Auferte mala cogitationū vestrarū
ab oculis meis. Et in euangelio phariseis·Quid
cogitatis mala in cordibus vestris? Sed nec apo

uuꝫ qñ veniã et apparebo añ faciẽ dei. Et iterũ. Heu michi qꝫ incolatus meus ꝓlõgatus est. Hic paulus ait. Cupio dissolui et esse cũ xp̃o. His ita ꝗ discursis quanꝗ multa ꝑtermiserim/sed tñ vt michi videt/hosti nostro magna iam facta ẽ formidatio. qꝫ castra mõstraui/ q̃bus pie viuentes in xp̃o nõ desinit inimicus diabolus ĩpugnare. sed is conteptis/ad alia cõuertit argumẽta. de q̃busdam in somnis vera ꝓnũtiat/vt eos ad falsitatẽ ꝑtrahat/cũ dormiẽtes añ horã vel tps exsuscitat. vt eos vigilarũ in tpe grauissimo somno deprimat/cũ psallẽtes atꝗ orãtes sibilat/stridoribꝫ latratibus diuersis et incognitis vocibus agitat. iactatis etiã lapidibus et stercoribus ꝑturbat/vt eos quocũqꝫ pacto a sp̃uali ope retrahẽs inanes efficiat. Tu autẽ hõ dei vigilanti studio attende q̃ dico. et me adhuc magis stupẽda narrante/fideꝫ ꝑbeto. aplũs. Non ẽ nobis cõflictus aduersus carnem et sanguineꝫ sed aduersus sp̃uales neq̃cias. Vt ergo in conflictu su pare possimus. et propicio cristo victores diaboli existamus/ carnalia desideria conculcemus Amen.

Explicit liber de conflictu viciorũ et machina virtutum beati augustini.

Ce livre est a pierre barat secretaire de t[res] hault
et puissant prince monseigneur le duc de
brabant conte de nevers de eu et de rethel

Sebastien

apud iudicem · [illegible] apud celestem iudicem. vel principem. Sed rea
ascendit. Sed dampnat absoluit. De hac dicitur in canticis
amoris. Que est ista que ascendit per desertum sicut uirgula fumi ex
ymis ex mirre et turis. et puluis uniuersi pigmentarii. Sed
quoniam uie ascendit quoniam peruenit paradisum et ascendit usque ad
ad tronum. Sed eleganter dicitur uirgula. et directa. quia sicut
uirga ex directo materiam dirigit. Sic fructuosa oratio in
terrena non curuatur. Sed ad celestia inflexibiliter dirigitur
eleganter comparatur fumo. quia sicut ex igne nascens tendit
in altum. Sic oratio fructuosa ex camino caritatis
oratio ascendit in celum. Eleganter autem per desertum dicitur
ascendere. quia animam per quam talis oratio diffunditur. ab omni superuacuarum
cogitacionum strepitu separatur. Sed est ex aromatibus mirre
et turis. Thus affert odorem. mirra amaritudinem per
thus quod significatur uiris deuocio. per mirram amaritudo
pene. et stare debet urgentum orationis. quia quicumque orare
fructuose desiderat necesse ut de peccatis peniteat.
uiris deuocionem orando reddeat et uniuersi pulueris
pigmentarii. pigmentarius est christus. quia dulcis pigmentis uirtutum
suos illustrat. et quasi pigmentario [illegible]
at. Sed pigmentarii puluis uniuersus est multiplex [illegible]
de qua urgentum orationis conficere debemus — — —

Adam ubi es. Verba questionaria sunt. Vide
tur quod querit. et quem interroget et quod postulet.
Dominus deus omnipotens eternus in personis trinus. in substancia unus.
non ex necessitate benignitatis. Sed ex benignitatis
necessitate. cum solus esset ab eterno statuit in se
ta facere. defecta reficere. infecta reficere. Quedam
creauit de nichilo ut speciem et iiii. elementa
sine materia natam. Quedam condidit de aliquo
ut [illegible] mundum ex quatuor elementis est natam
Que[illegible]dam composuit ex minus
preci[illegible]osis preciosa. ut ornam[illegible]
mundi et [illegible]di mat[illegible]
[illegible]eciosis minus preci[illegible]
ia super nata[illegible] natam. Quedam
osa ut ex uno [illegible]ctum erige[illegible]
produxit ex paribus pa[illegible]um. Quia non o[illegible]
mine preciosi ex seruitute [illegible]et bona [illegible]
dinauit ut ex bonis [illegible]

gratiam. Hominem itaque de limo terre sustulit
in paradisum transtulit. ut dominum ceteris crea[illegible]
pretulit. legem autem in paradiso condidit. preceptione et re[illegible]
muneracione. si preceptis obtemperaret edidit. prohibicionem
et punicione. si prohibitum incurreret addidit. Ex
ligno paradisi comedes. ecce preceptio. De ligno [illegible]
comedens uiues. ecce remuneracio. De ligno sci[illegible]
boni et mali ne comedas. ecce prohibicio. Quacumque
die comederis. morieris. ecce punicio. Lignum s[illegible]
cie remisit deus excercicionem. lignum commune ad[illegible]
ad usus necessariam sustentacionem. lignum uite pr[illegible]
ad eternam consummacionem. Ipse contrarium uel ligno uite [illegible]
so. ligno communi dimisso. ligno sciencie bo[illegible]
et mali admisso. homo cibum uetitum aggre[illegible]
legem domini transgreditur. [illegible] legis cui [illegible]
simulauerat in ira dissimulacioni digre[illegible]
tur. transgressor autem effectus. presumsi[illegible]
pit. sensus aperit. errorem concipit et quasi
presentem possit effugere. qui cuncta sciente[illegible]
latere. quasi cunctipotentem ualeat euadere.
uocem domini post meridiem in paradisi deambulan[illegible]
gressu corporali sed motu circa corporalia sp[illegible]
taliter [illegible] consulto ligni remedio. cuc[illegible]
rit ad folia ficus in umbra. sed ut sub[illegible]
ba. perizomata. id est succintoria. id est braccas. [illegible]
uestes ueste condit. et a facie domini se abscondi[illegible]
autem post meridiem homo abscondit. cum ad occasi[illegible]
tit. Se autem uere uerum solis occasum [illegible]
senserat. cum ab ipso bonorum [illegible]
catum occidat. Dominus autem plenus ad[illegible]
uit cuncta sciens latere [illegible]
ubi es. Ecce quod dominus [illegible]
gat. ubi sit. [illegible]
dubitatis. sed [illegible] ignora[illegible]
ti. non admiratis. [illegible]
du[illegible]m. et quod non[illegible]
demonstrat. [illegible] homo statu[illegible]
in que descendo cessabat. dominus [illegible]
[illegible] ad stat[illegible]

...m insurrexit ad mali status reparacionem. Plene q...
...um conuenit statum in quo se conpulerat per peccatum.
...nt quod o adam huius homo. dictus ab humo ter...
...a terrendo dicta. terra rubra. terra damascena.
...a sanguine peccati rubricata. Transtulit te de
...paradysum terrestrem in translatum tum te ad pa...
...sum celestem. de lymo terrore ad paradysum...
...am. in translatur te ad celum angelorum. de terra
...mediam. de medio translatus te ad summum
...osuit te in medio ut de... [illegible]
...posses descendere [illegible]
...de timens descensum [illegible]
...medium ut [illegible] medi...
...medium melior [illegible]
...unitatem non [illegible]
...sinasti celi angel... [illegible]
...trinitatis [illegible]
...o dum in substancia [illegible]
...hic spe [illegible]
...ad ligna mortis [illegible]
...ipsa uenerabili [illegible]
...gnalium sedium [illegible]
...um. dimisisti [illegible]
...ne. dereliquisti [illegible]
[illegible] peccat... [illegible]
[illegible] suggestionem [illegible]
[illegible] beato [illegible]
[illegible] singularitatis
[illegible] spiritualis
[illegible]
[illegible] deracione [illegible]
[illegible] ipse
[illegible] tu
[illegible]

cum ea non debeas loqui. si ipsa ante deuit...
fruitus te ipsum excusas. nam in hac excusatione
culpe accusatis proprio socio causam excusacionem
ego tui peccati derisione. tercio culpe tam...
auctorem excusacione. dum dicis. mulier quam
dedisti in sociam seduxit me. Maledicta terra...
...ua operacione. terra in doloribus pariet spinas et...
...dum terra. terra operacione [illegible]
[illegible] in terra [illegible]
[illegible] germinabit et spinas [illegible]
[illegible] transgre... [illegible]
[illegible] genus bestiis... [illegible]
[illegible]
[illegible] mors
[illegible] mortis... [illegible]
[illegible] morte eternali [illegible]
[illegible]
[illegible] in hoc... [illegible]
[illegible] spirituali moneris. mors [illegible]
[illegible] celestis. sustinent [illegible]
[illegible]
[illegible] eccl...
[illegible] fecisse quod [illegible]
demonstrauit [illegible] demonstracionem legit [illegible]
...tione. [illegible] quidam uel consolu...

[illegible]

uenit

[illegible]

palea [illegible]

[illegible]